NAV-adategyeztetés 2026-ban – amikor a NAV először kérdez, és csak utána ellenőriz

Gyakorlati tudnivalók vállalkozásoknak és könyvelőknek

A vállalkozások adózása az elmúlt években látványosan elmozdult az adatalapú működés irányába. Az online számlaadat-szolgáltatás, az online pénztárgépek, az elektronikus bevallások, a foglalkoztatotti bejelentések és a különböző kontrolladatok révén a Nemzeti Adó- és Vámhivatal ma már sok esetben hamarabb észlel egy eltérést, mint ahogy az egy hagyományos ellenőrzésben kiderülne. Ez alapvetően megváltoztatja az adózói kockázatkezelést: a pontatlan adat, a késedelmes bizonylatátadás vagy egy elmaradt bevallás már nem csupán belső adminisztratív probléma, hanem közvetlen NAV-megkeresést eredményezhet.

Ennek az új szemléletnek az egyik legfontosabb eszköze az adategyeztetési eljárás. A lényege, hogy a NAV nem feltétlenül adóellenőrzéssel kezd, hanem először megmutatja az általa észlelt eltérést, és lehetőséget ad az adózónak annak tisztázására. Ez első látásra támogatóbb megközelítésnek tűnik, ugyanakkor komoly fegyelmet is vár el a vállalkozásoktól: a határidő rövid, a válaszadás kötelező, az elmulasztás pedig automatikus bírsággal járhat.

A téma 2026-ban különösen aktuális. A NAV ellenőrzési irányai alapján tovább erősödik a kockázatelemzésen, kontrolladatokon és mesterséges intelligenciával támogatott kiválasztáson alapuló hatósági működés. Vagyis a könyvelés minősége, a bevallások és az online adatok egyezősége, valamint a tárhelyre érkező értesítések gyors kezelése minden eddiginél fontosabbá válik.

Mi az adategyeztetési eljárás?

Az adategyeztetési eljárás jogszabályi alapját az adózás rendjéről szóló törvény tartalmazza. A szabály lényege szerint, ha az állami adó- és vámhatóság a rendelkezésére álló adatok között eltérést vagy ellentmondást talál, akkor felhívhatja az adózót arra, hogy az eltérést adatszolgáltatás útján tisztázza. Az adózónak a felhívás kézbesítésétől számított tizenöt napon belül, elektronikus felületen kell elvégeznie az adategyeztetést.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a NAV az elektronikus tárhelyre küld felhívást, majd az ügyfél vagy meghatalmazott képviselője a NAV Ügyfélportálon, az erre kialakított felületen látja az eltéréssel érintett adatokat és kérdéseket. Az eljárás teljes folyamata elektronikusan zajlik. Fontos, hogy ez nem egy szabadon választható, udvariassági jellegű megkeresés: ha adategyeztetési felhívás érkezik, arra reagálni kell.

Az adategyeztetés nem azonos a klasszikus adóellenőrzéssel. Nem arról van szó, hogy a NAV azonnal megállapítást tesz vagy adóhiányt állapít meg. Inkább egy köztes, tisztázó jellegű eljárásról beszélhetünk, amelyben az adózó lehetőséget kap arra, hogy megmagyarázza az eltérést, kijavítsa a hibát, vagy szükség esetén önellenőrzést nyújtson be. Ha azonban a válasz

elmarad, vagy az eltérés később sem rendeződik, a folyamat könnyen átfordulhat jogkövetési vizsgálatba vagy adóellenőrzésbe.

Miért vezette be a NAV ezt az eljárást?

A NAV jelentős adatvagyonnal rendelkezik. Az online számlarendszerből, az online pénztárgépekből, az áfabevallásokból, a foglalkoztatotti bejelentésekből, a társadalombiztosítási és egyéb adatszolgáltatásokból olyan mennyiségű információ áll rendelkezésre, amely alapján az eltérések nagy része automatikusan azonosítható. A cél az, hogy a hatóság gyorsabban kiszűrje a tényleges kockázatokat, ugyanakkor a jogkövető, de hibázó adózók javítási lehetőséget kapjanak.

Ez a megközelítés egyben adminisztrációs fegyelmet is kikényszerít. Korábban előfordulhatott, hogy egy eltérés csak évekkel később, egy ellenőrzés során került elő. Ma már egy hibás online számlaadat, egy bevallásban nem szereplő tétel vagy egy be nem nyújtott áfabevallás sokkal gyorsabban láthatóvá válik. A vállalkozásoknak ezért nem elegendő a bevallási határidőkre figyelniük; a mögöttes adatok minőségét is folyamatosan kontrollálni kell.

Milyen eltérések vezethetnek adategyeztetéshez?

A NAV 2026-os ellenőrzési terve alapján továbbra is kiemelt szerepet kapnak azok az eltérések, amelyek a bevallások és a kontrolladatok között jelennek meg. Ilyen lehet például, ha az adózó nullás áfabevallást nyújt be, miközben az online számlaadatok vagy pénztárgépes adatok alapján értékesítést végzett. Ugyancsak kockázatot jelenthet, ha a kibocsátott számlák összesített értéke nem áll összhangban a bevallott árbevétellel vagy áfakötelezettséggel.

Gyakori probléma lehet az is, ha az áfabevallásban szereplő levonható adó mögött nem található megfelelő bejövő számlaadat, vagy ha a partneri adatszolgáltatások és a saját bevallás adatai eltérnek egymástól. Ide tartozhatnak a sztornó- és módosító számlák rossz időszakban történő kezelése, az időszakos elszámolású ügyletek hibás teljesítési dátuma, a fordított adózás téves alkalmazása, valamint a közösségi ügyletek bevallási és összesítő nyilatkozati eltérései is.

Nem kizárólag az áfa lehet érintett. Foglalkoztatási területen például eltérés merülhet fel a bejelentett jogviszonyok és a havi járulékbevallások között. A NAV célzott figyelmet fordíthat azokra is, akik kontrolladatok alapján tevékenységet végeznek, de bevallási kötelezettségüknek nem tesznek eleget, illetve azokra, akik nagy forgalmat bonyolítanak alkalmazottak nélkül vagy megugró forgalom mellett adóminimalizáló bevallásokat nyújtanak be.

Mi történik, ha a vállalkozás nem reagál?

Az adategyeztetés egyik legfontosabb szabálya a tizenöt napos határidő. A határidő a felhívás kézbesítésétől indul, ezért különösen fontos az elektronikus tárhely rendszeres figyelése. Ha az adózó nem teljesíti az adategyeztetési kötelezettségét, a jogszabály alapján háromszázezer forint

mulasztási bírság szabható ki. Kockázatos adózói minősítés esetén a bírság összege magasabb lehet. A bírság veszélye tehát nem az eltérés nagyságától, hanem már önmagában a válaszadás elmaradásától is függhet.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy egy kisebb technikai vagy adminisztratív hiba is kellemetlen következményekkel járhat, ha az ügyfél nem veszi észre a felhívást, nem továbbítja időben a könyvelőnek, vagy nem történik meg az elektronikus válaszadás. Az adategyeztetési eljárás ezért nemcsak adózási, hanem szervezési kérdés is: ki figyeli a tárhelyet, ki jogosult eljárni, ki kommunikál a könyvelővel, és ki felel a határidők betartásáért.

Könyvelői szemmel: miért fontos az adatok előzetes egyeztetése?

A könyvelőirodák számára az adategyeztetési eljárás egyértelmű üzenete az, hogy az adatminőség szerepe felértékelődik. Nem elég a bevallásokat határidőre elkészíteni; azt is vizsgálni kell, hogy a könyvelt adatok, a számlázóprogramból érkező adatok, az online számlarendszerben megjelenő adatok és a banki-pénztári bizonylatok összhangban vannak-e egymással.

Különösen fontos a kimenő számlák rendszeres összevetése a NAV Online Számla rendszer adataival. Ha egy számla a könyvelésben szerepel, de az online rendszerben hibásan vagy egyáltalán nem jelenik meg, abból később eltérés lehet. Fordított esetben is probléma keletkezhet: ha az online rendszerben van számla, de az ügyfél nem adta át könyvelésre, a bevallás és a NAV adatállománya nem fog egyezni.

A bejövő számláknál hasonló a helyzet. A levonható áfa jogszerű érvényesítéséhez nemcsak a számla megléte, hanem annak megfelelő időszakban történő kezelése is fontos. Ha egy számla későn érkezik meg a könyvelésre, vagy az ügyfél nem jelzi a módosító, sztornó vagy előlegszámlákat, az adategyeztetési eltérések kockázata nő.

Mit tegyen a vállalkozás, ha adategyeztetési felhívást kap?

Első lépésként ellenőrizni kell, hogy pontosan milyen eltérésre hívja fel a figyelmet a NAV. Nem célszerű általános választ adni; tételesen meg kell nézni az érintett számlákat, időszakokat, bevallásokat vagy bejelentéseket. A NAV Ügyfélportálon megjelenő adatok alapján el kell dönteni, hogy valós hibáról, időbeli eltérésről, technikai hibáról vagy olyan különbségről van-e szó, amely jogszerűen magyarázható.

Második lépésként a könyvelőnek és az ügyfélnek gyorsan egyeztetnie kell. A tizenöt napos határidő miatt nincs idő hosszadalmas iratbekérésre. Ha hiányzó számláról, hibásan kiállított bizonylatról vagy rossz bevallási időszakról van szó, a szükséges dokumentumokat azonnal össze kell gyűjteni. Ha a hiba ténylegesen fennáll, akkor a válaszadás mellett szükség lehet önellenőrzésre, pótló bevallásra vagy egyéb javító intézkedésre is.

Harmadik lépésként dokumentálni kell az ügyet. Érdemes megőrizni a NAV felhívását, az ügyféllel folytatott levelezést, a feltárt okokat, a beadott választ és az esetleges önellenőrzés igazolását. Ez később hasznos lehet, ha az ügyet a NAV újra előveszi, vagy ha az eltérés alapján jogkövetési vizsgálat indulna.

Gyakorlati ellenőrzőlista vállalkozásoknak

A kockázatok csökkentése érdekében a vállalkozásoknak érdemes néhány alapvető belső szabályt kialakítaniuk. A tárhelyet rendszeresen ellenőrizni kell, és biztosítani kell, hogy a könyvelő időben értesüljön minden NAV-megkeresésről. Fontos, hogy a számlákat ne utólag, nagy késéssel adják át, hanem folyamatosan, lehetőség szerint hónap közben is.

Érdemes külön figyelni a módosító számlákra, sztornó számlákra, előlegszámlákra, időszakos elszámolású ügyletekre és külföldi partnerekkel kapcsolatos bizonylatokra. Ezek azok a területek, ahol a hibás dátum, rossz áfakulcs vagy elmaradt összesítő nyilatkozat könnyen eltérést okozhat.

A foglalkoztatási adatoknál szintén szükséges a belső fegyelem. Új munkavállaló, kilépő dolgozó, részmunkaidő, alkalmi munkavállalás vagy járulékalap-változás esetén a bejelentéseknek és a havi bevallásoknak összhangban kell lenniük. Egy elmaradt vagy késedelmes adat nemcsak bérszámfejtési kérdés, hanem adóhatósági kockázat is lehet.

A NAV-adategyeztetés 2026-ban nem pusztán egy újabb adminisztratív eljárás, hanem az adóhatósági működés átalakulásának egyik látványos jele. A hatóság egyre több adatot lát valós időben vagy közel valós időben, és ezek alapján gyorsabban tudja azonosítani az eltéréseket. A jogkövető vállalkozások számára ez lehetőség is: ha időben reagálnak, javíthatják a hibákat, és elkerülhetik a súlyosabb ellenőrzési következményeket.

Ugyanakkor az adategyeztetés komoly figyelmet igényel. A tizenöt napos határidő, az elektronikus felületen történő kötelező válaszadás és a mulasztási bírság kockázata miatt a vállalkozásoknak előre fel kell készülniük. Nem akkor kell keresni a bizonylatokat és jogosultságokat, amikor már megérkezett a NAV felhívása.

A legfontosabb tanulság, hogy a pontos könyvelés, a naprakész bizonylatkezelés és a rendszeres adategyeztetés ma már nem csupán belső rendet teremt, hanem közvetlen adókockázatot csökkent. Aki időben felismeri ezt, annak az adategyeztetési eljárás nem fenyegetés, hanem egy olyan jelzés lehet, amely segít még az ellenőrzés előtt rendezni a hibákat.

Buzamanisz Attila